ІСКРЫ ІЛЬІЧА

нягай жыве
1 мая

№ 7

ІСКРЫ ІЛЬЛІЧА 7

ГОД ВЫДАНЬНЯ 4

1932 г.

Двухтыднёвая часопісь для меншых дзяцей
ОРГАН ЦК ЛКСМБ І НАРКАМАСЬВЕТЫ

ПЕРШАМАЙСКАЯ ПЕСЬНЯ

Тэмп марша. Мэлёдыя В. Яфімава.

ГЭЙ, ЗЬБІ – РАЙ – СЯ ЖЫ – ВЕЙ, ГЭЙ, ЗЬБІ – РАЙ – СЯ СКА – РЭЙ. НА ДЫ – ШЛО СЬВЯ – ТА ПЕР – ША – Е МА – Я. І ПРА – ЦОЎ – НЫ – Я ЙДУЦЬ, МОЦ – НА ПЕСЬ – НІ ПЯ – ЮЦЬ, ПРА – ЛЕ – ТАР – СКА – Е СЬВЯ – ТА ВІ – ТА – ЮЦЬ.

Наша юная раць
Ідзе стройна у рад,
Моцна сьцяг свой чырвоны
трымае.
Песьні звонкія ў іх,
Твар вясёлы ва ўсіх,
Бо сьвяткуем мы 1-е мая.

Ў гэты радасны дзень
На парад мы ідзем,
Дзе сьцягі чырванеюць,
плякаты.
А назаўтра ізноў
Дружна ў школу гуртом
Пабягуць юнакі-акцябраты.

Адрас рэдакцыі і канторы: МЕНСК, КАМСАМОЛЬСКАЯ, 25.

Сьвята змаганьня і перамог

Першае мая—сьвята працоўных усяго сьвету.

Працоўныя буржуазных краін і іх дзеці ў гэты дзень выйдуць пад сьцягамі змаганьня супроць прыгнятальнікаў.

— За хлеб і работу, супроць голаду і жабрацтва!

— Супроць вайны з СССР, якую рыхтуе нам буржуазія!

— За савецкую ўладу ва ўсім сьвеце!

Дзень першага мая за мяжой будзе днём змаганьня працы з капіталам.

Мы ў краіне Саветаў вольна сьвяткуем гэтае сьвята.

Новымі посьпехамі і дасягненьнямі адзначаем мы 1-е мая.

У гэты дзень уваходзіць у строй пяцігодкі Днепрабуд. Гэта гігант, роўнага якому няма ў сьвеце.

Нядаўна пушчана ў работу першая ў СССР магутная домна ў Магнітагорску. Пушчан Дзяржаўны падшыпнікавы завод.

Усё гэта толькі галоўныя падарункі першаму маю.

Сьвята першага мая ў краіне Саветаў—гэта сьвята радасьці, сьвята перамог.

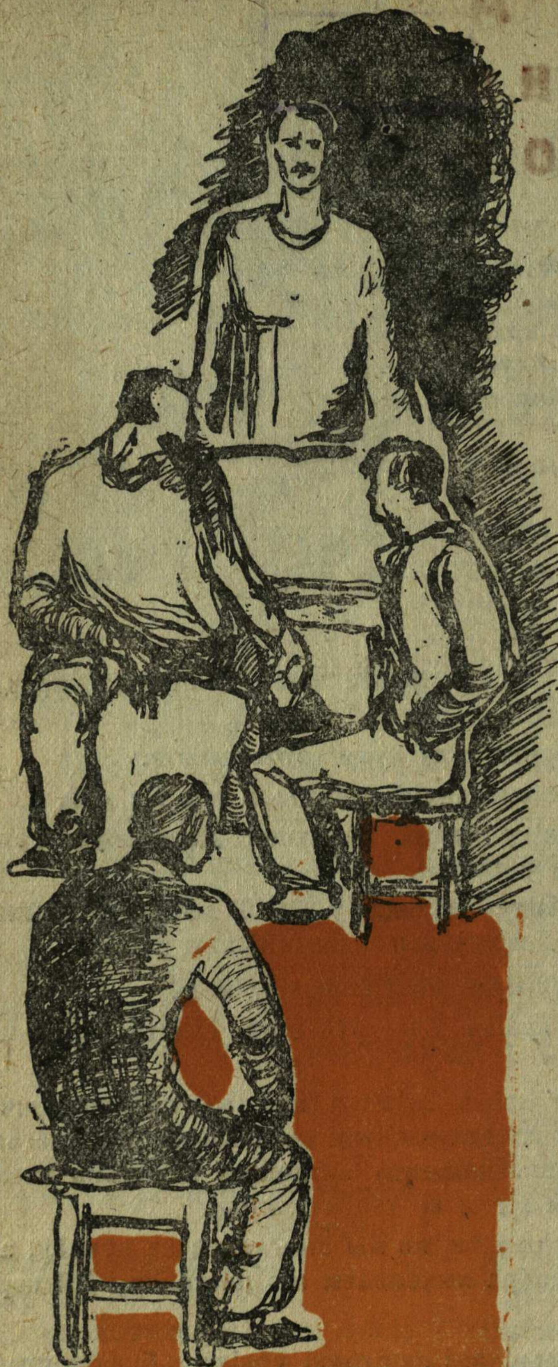
Дзеці вольнай краіны! У дзень першага мая мы павінны яшчэ больш узмацніць сувязь з сваімі замежнымі таварышамі, дапамагчы ім. Правядзем збор інтэрнацыянальнага пятачка ў карысьць галадаючых дзяцей. Напішам ім лісты аб сваім жыцьці.

У дзень першага мая праверым, як мы змагаемся за вучобу, за палітэхнічную школу. Ці добра выконваем мы пастанову ЦК партыі аб школе?

Будзем актыўнымі ўдзельнікамі пяцігодкі вялікага будаўніцтва!

ДЗІЎНАЕ СЬВЯТА

Апавяд. **АЛЕЙНІКАВА**
Малюнкі **ІЗМАЙЛАВА**

Мой брат жыў у суседнім пакоі.

Кожны вечар да яго зьбіраліся розныя людзі і гутарылі між сабою.

Я вельмі цікавіўся іх гутаркаю і, каб падслухаць, кожны вечар падыходзіў да дзьвярэй.

Аднойчы я пачуў:

— Ну, таварышы, рыхтуйцеся! На тым тыдні ў аўторак сьвята.

Далей я ня слухаў.

Я пабег у другі пакой і зьняў насьценны адрыўны каляндар. Калі праўда, што будзе сьвята, то будзе надрукавана чырвонай фарбай.

Я перагарнуў каляндар. 18 красавіка. Надрукавана чорным. „Ашукалі“,—падумаў я.

І чуць не заплакаў.

А сьвяткаваць я вельмі любіў.

У той час мне было адзінаццаць год, але я ўжо працаваў на заводзе рабочым—„хлопчыкам“. Гэта значыць, быў у майстэрні за пасланца.

Пасьля такой работы ў мяне заўсёды балелі ногі. Вось чаму я любіў сьвяткаваць.

Бывала перагортваю каляндар і падлічваю чырвоныя сьвяточныя лісточкі. Многа было царкоўных сьвят—каляды, вялікдзень, тройца і інш.

Былі яшчэ і царскія дні. Гэта калі цар або яго жонка, або дзеці і сваякі спраўлялі свае імяніны.

У гэтыя дні наш дворнік лез на браму і выстаўляў там сьцяг. Царскі сьцяг. Трохкаляровы. Зьверху белае палотнішча, у сярэдзіне—сіняе, а зьнізу—чырвонае.

На другі дзень я пашоў на завод. Там гаварылі зноў пра сьвята.

Двое рабочых стаялі каля варштата і адзін з іх казаў:

— Праз чатыры дні будзе сьвята. Трэба сьцягі рыхтаваць.

Тут я ўжо ня вытрымаў. Падышоў да галоўнага майстра і запытаў:

— Глеб Іванавіч, ці праўда, што ў аўторак сьвята?

Майстар схапіў мяне за віхор, як гадзіна, засыкаў:

— Сьвяткаваць захацеў? Пачакай, я табе пасьвяткую! У гэты дзень будзеш падлогу мыць у канторы. Шчанюк!

А дома брат паклікаў мяне і сказаў:

— Вось што, Сымонка! Ты павінен памагчы мне. Скора сьвята. Для сьцягу трэба дастаць чырвонага палатна ды істужак. Ты, можа, украдзеш у маткі і сястры. Толькі, глядзі, маўчы і нікому не прагаварыся!

„Што гэта за сьвята?“—падумаў я. І ў каляндары яго няма, і майстар злуецца, і гаварыць пра гэта сьвята нікому няможна. І чырвоныя істужкі на нешта патрэбны“.

Прышоў чаканы аўторак.

У 6 гадзін раніцы загулі гудкі на заводзе. Значыць, на работу трэба ісьці. Значыць, і сьвята няма. У сьвята гудкі ня гудуць.

Пашоў і я на завод. Падыходжу да свае майстэрні—ціха. Каля варштату няма нікога. А на сьцяне наклеена папера. На ёй беднымі сінімі літарамі надрукавана:

Годзе!

Кідайце, таварышы, работу! Спыняйце хутчэй маторы!

Давайце сыгнальны гудок!

Шырэй адчыняйце брамы майстэрні! Выходзьце на вуліцу, таварышы!

Сёньня наша ўрачыстае сьвята—першае мая!

А далей было напісана вось што:

„Сёньня асаблівае сьвята. Яго няма ў календарох.

У гэты дзень папы ня звоняць у званы і не адпраўляюць малебнаў.

Яны ня зьбіраюць ні яек, ні хлеба, ні грошай. Хто-ж і для каго ўтварыў гэта дзіўнае сьвята? Яго ўтварылі рабочыя для рабочых“.

Я чытаў далей:

У 1889 годзе ў Парыжы быў зьезд рабочых усяго сьвету.

Прыехалі на гэты зьезд і немцы, і расійцы, і ангельцы, і швэды, і італьянцы, і палякі. На ўсім сьвеце рабочым жыць цяжка. Яны працуюць 12—14 і нават 16 гадзін у дзень. І зьезд пастанавіў, каб у дзень 1-га мая рабочыя ўсіх краін кінулі работу, вышлі на вуліцу і сказалі:

— Мы патрабуем васьмігадзіннага рабочага дня! Мы патрабуем лепшага жыцьця. Няхай дзень 1-га мая назаўсёды будзе сьвятам для рабочых усяго сьвету“.

Не пасьпеў я добра разабраць гэту абвестку, як у майстэрню ўбег Глеб Іванавіч.

Ён убачыў, што ў майстэрні нікога няма, затупаў нагамі і закрычаў:

— Разьлічу! Усіх разьлічу! Дармаеды! У будны дзень сьвята зрабілі!

Потым падбег да мяне, убачыў, што я чытаю, стукнуў мяне па патыліцы, садраў са сьцяны паперу і закрычаў:

— Ты што гэта чытаеш? У турму захацеў?

Першы раз я пачуў, што за паперку ў турму садзяць.

Тымчасам каля брамы сабраліся рабочыя. Паміж іх і мой брат. У руках у яго чатыры царскія сьцягі.

— А дзе-ж чырвоны сьцяг? — запытаў у брата адзін рабочы з нашага цэху.

— Вось вам чырвоныя сьцягі,— адказаў брат,— нясеце ў лес.

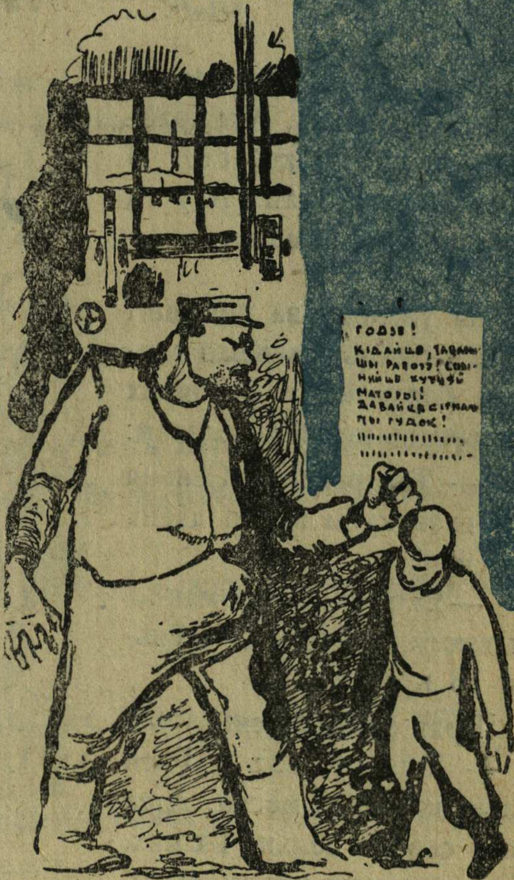
— Дык гэта-ж царскія!

— Нічога, — адказаў брат. — Былі царскія, а стануць пралетарскія, нясеце.

Мы ўзялі пад пахі царскія сьцягі і пашлі па вуліцы.

Сустракалі паліцэйскіх. Але ніхто з іх не зьвярнуў на нас увагі.

Мы спакойна вышлі за горад. Вось мы падышлі да лесу, брат узяў ад нас сьцягі, адарваў верхнія белыя палотнішчы, а потым сярэднія—сінія, заста-

ліся толькі ніжнія палотнішчы—чырвоныя.

— Ну, вось і чырвоныя сьцягі!

Раптам я пачуў — сьпяваюць. І такой песьні я ніколі ня чуў:

„Стары парадак мы
зруйнуем
Магутным выбухам сваім,
І сьвет на новы лад
збудуем:
Хто быў нічым, той будзе
ўсім!“

Многа людзей сьпявае, а нікога ня відаць. Мы прайшлі яшчэ крокаў сто. Я ўбачыў вялікі гай. А ў ім народу многа, многа.

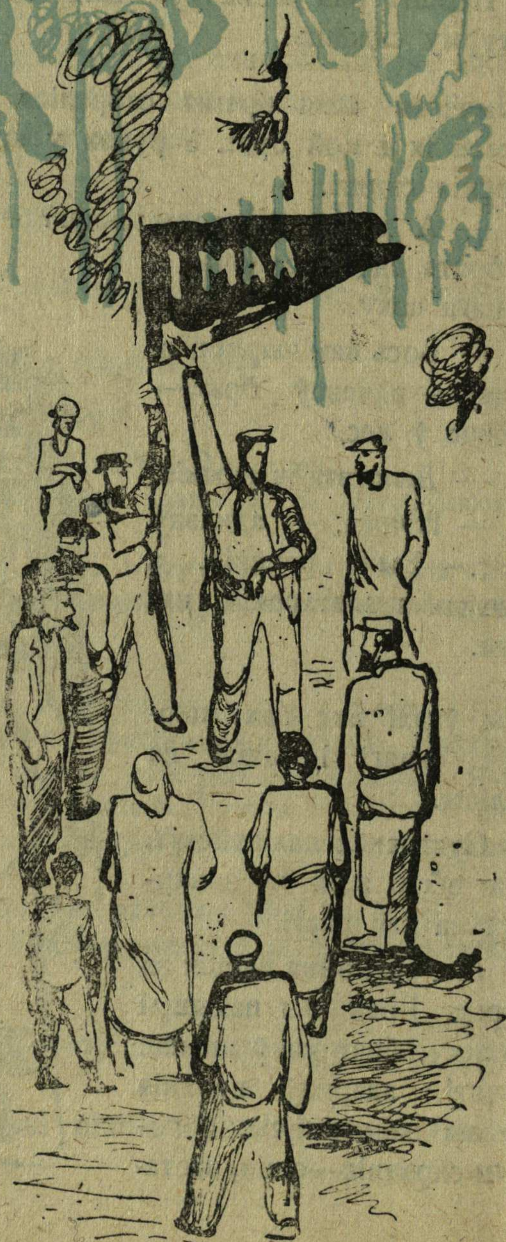
А на ўзгорку за два шагі ад нас стаіць чалавек з чорнаю барадою, у акулярах і крычыць не сваім голасам:

— Таварышы! Сёньня мы сьвяткуем вялікі дзень 1-е мая!

— Якое-ж першае мая?— пытаюся я ў брата,—Сёньня 18 красавіка?

Брат засьмяяўся:

— Гэта ў нас у Расіі яшчэ красавік месяц. А на ўсім сьвеце сёньня 1-е мая. У нас каляндар няправільны.

А чалавек на ўзгорку зноў закрычаў:

— Таварышы! На ўсім сьвеце рабочыя кідаюць работу і стройнымі шэрагамі, са сьцягамі і музыкаю, ходзяць па вуліцы, каб усе бачылі сілу рабочых. Мы яшчэ ня можам нават гэта рабіць. Каб мы вышлі са сьцягамі, дык нас пастралялі-б салдаты, пасадзілі-б у турмы. Мы яшчэ прымушаны хавацца вось тут, у гаі, і ісьці за горад. Але прыдзе час, калі рабочыя пераможуць. Тады ім ня трэба будзе хавацца ў лесе ад паліцыі і жандараў.

— Хто гэта гаворыць?—запытаў я ў брата.

— Прамоўца,—адказаў брат,—партыйны таварыш. Бальшавік з камітэту.

Я нічога не зразумеў, што гэта за камітэт, хто такі бальшавік?

Я ўвесь час на яго глядзеў і дзівіўся, што ў яго такі моцны голас: кожнае слова далёка чуваць.

Раптам ён закрычаў:

— Таварышы, ідзеце ў лес!

Чуем сьвісткі. Доўгія, зычныя.

Натоўп людзей заварушыўся, загаманіў. Пачалі цісьнуць адзін аднаго.

А прамоўца падняў руку і ўвесь натоўп перакрычаў:

— Таварышы! Спакойна! Не палохайцеся! Ідзеце ў лес, толькі паціху і ня ўсе разам.

Толькі гэта ён пpаказаў, усе сьцішыліся. Нават чуваць было, як чырыкаюць вераб'і.

Паціху адзін за адным праз лес вышлі на дарогу і вярнуліся ў горад.

А ззаду мы чулі сьвісткі, гоман і тупат конскіх капытоў.

— Хто гэта за намі гоніцца?—запытаў я ў брата.

— Казакі і паліцыя, — адказаў ён. — Дарэмна! Праз гушчар яны на конях не праедуць.

Так і было. Яны не маглі праехаць праз густы лес.

Са злосьці стрэлілі тры разы. Варон у лесе перапалохалі.

Шмат год прашло з таго часу.

У 1918 г. першага мая я быў у Маскве.

Гэта ўжо было пасьля рэвалюцыі. Ва ўсіх календарох гэты дзень быў ня чорны, а чырвоны.

Бальшавікі паправілі каляндар.

Уся Масква была ў чырвоных сьцягох. Чырво-

ныя кукарды зіхацелі на шапках і кашулях. Гулі гудкі, грала музыка.

З усіх бакоў зьбіраўся народ. Зьбіраўся не ў гаі, як раней, а на чырвоным пляцы перад Крамлёўскай сьцяной.

На высокі памост узышоў чалавек і падняў руку. Ён пачаў гаварыць:

— Таварышы! Сёньня на ўсім сьвеце рабочыя сьвяткуюць дзень першага мая. Але толькі мы сьвяткуем гэты дзень вольна.

Як быццам я чуў ужо гэты голас. Я запытаў:

— Хто гэта?

І мне адказалі:

— Старшыня Ўсерасійскага Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту т. Сьвярдлоў.

І я пазнаў старога „партыйца з камітэту".

Такі самы як раней. Толькі быў апрануты ва ўсё скураное.

Сягоньня на ўсім сьвеце,
Ад краю і да краю,
Працоўныя і дзеці
Вітаюць сьвята мая.

НЯХАЙ ЖЫВЕ 1-е МАЯ—СЬВЯТА ПРАЦОЎНЫХ УСЯГО СЬВЕТУ!

Першае мая

Верш **ЯКІМОВІЧА**
Мал. **ПАЎЛОЎСКАГА**

Ідуць, ідуць, шагаюць
На сьвята Першамая
Калёна за калёнай—
Працоўных батальёны.

Адзетыя вуліцы
Ў колер чырвоны.
Усюды вясёлыя
Песьні і гоман.

Раз, два!
Цьвярдзей шагай,
Наш пралетарскі
Першамай!

Раз, два!
Шырай дарогу!
І за бацькамі
Стройна ў ногу
Ідуць піанэры,
Ідуць акцябраты,
Ўсюды красуюць
Сьцягі і плякаты:
„Нам пагражаюць

Буржуі вайною—
Гострапь штыкі
І рыхтуюць зброю...
Наш адказ ім
Самы кароткі:
„Будзем змагацца
За пяцігодку!“
„Гультай, прагульшчык
На заводзе
Толькі працы нашай
Шкодзяць.
Ўсе калгасы і заводы—
За ударную работу!“

Імчацца, імчацца
Аўтамабілі
На іх малышоў—
Дашкалят пасадзілі.
Весела дзецям—
Гамоняць, сьпяваюць,
Сьцяжкамі чырвонымі
Дзеці махаюць:
— Няхай жыве Першае мая!

Ідуць, ідуць, шагаюць
На сьвята Першамая
Калёна за калёнай—
Рабочых батальёны.

Працоўныя Гішпаніі,
І Англіі, і Даніі,
І Польшчы, і Кітаю—
Рабочае сьвята
Сягоньня ўсе вітаюць.

Рабочыя сусьвету
Буржуям заяўляюць:
„Прэч рукі ад Саветаў,

Прэч рукі ад Кітаю!
За волю, хлеб і працу
І за сваю уладу
Выходзім мы змагацца
Згуртованым атрадам!

Баяцца багатыя
Гэтага сьвята.
Баяцца чырвоных
Дружных калёнаў.
І супраць рабочай
Магутнае масы
Рыхтуюць буржуі
Зброю і газы.

Усюды жандары
Гойсаюць, сочаць
І шашкай ды куляй
Страчаюць рабочых.

Толькі-ж хай знаюць
Буржуі праклятыя—
Не расстраляць ім
Рабочае сьвята!

Блізіцца дзень
І гадзіна расплаты...
Вольным будзе
Рабочае сьвята!

Лісты з-за мяжы

Нэгрыцянскі піянэр

Дрэнна жывецца працоўным у капіталістычных краінах. Дрэнна жывецца і дзецям працоўных за мяжой.

Жудасьцю вее ад радкоў тых лістоў, якія мы атрымалі ад дзяцей працоўных з-за мяжы. Гэтыя лісты напісаны там, далёка, галоднымі і змаранымі ад цяжкай працы і голаду дзяцьмі. Гэтыя лісты яны напісалі сваім братом, дзецям, якія жывуць у вольнай краіне—бацькаўшчыне сусьветнага пралетарыяту.

Вось што пішуць дзеці з маёнтку Брухэ, Усходняй Прусіі:

„Мы працуем у маёнтку барона фон-Купэна. Барон прымушае нас працаваць цэлы доўгі дзень разам з нашымі бацькамі—батракамі. Работа ў нас вельмі цяжкая. Такая цяжкая, што ўвечары мы, змораныя, ня можам паварушыць ні нагамі, ні рукамі. Тады мы здаволены нават і тым, што рабочыя возчыкі дазваляюць нам пад'ехаць на возе дахаты.

Але прыганятаму Клейнуге спадабалася, што пасьля працы рабочыя возчыкі дазваляюць нам садзіцца на фурманкі.

Прыганяты сказаў: „Гэта занадта цяжка коням вазіць дзяцей“.

Але і ў гэты вечар мы зноў ехалі на фурманцы.

Назаўтра прыганяты за гэта пабіў тоўстым сукаватым кіем тых, хто трапіў яму пад руку.

З намі абыходзяцца, як з нявольнікамі.

Дрэнна жыць працоўным пры капіталістах.

Але мы змагаемся і будзем разам з старэйшымі таварышамі змагацца, каб зьнішчыць капіталізм“.

Нашы таварышы за мяжой гатовы да змаганьня.

„Я—беспрацоўны,—піша нямецкі рабочы Эміль Віклен Такіх беспрацоўных у нас шмат. Жыць вельмі цяжка. Дрэнна жыць і нашым дзецям. Нашыя дзеці ходзяць

Амэрыканскі піянэр

галодныя, босыя ў такую лютую зіму, як у гэтым годзе, а мы ня маем сродкаў, каб ацяпляць кватэры.

У гэты-ж час вялізарныя кучы вугалю ляжаць, агароджаныя калючым дротам, каб беспрацоўныя не змаглі ўзяць яго і ацяпліць свае халодныя хаты".

Аб чым яшчэ расказваюць лісты?

Аб геpaiчнай барацьбе працоўных усяго сьвету за лепшае жыцьцё.

Кожны дзень і кожную гадзіну ўсюды ўзьнікаюць арганізаваныя камуністамі забастоўкі на заводах і фабрыках.

„Доўгі час Рыкардо быў беспрацоўным, цярпеў голад і холад, як і многія рабочыя. Нарэшце, ён ня вытрымаў і парашыў адпомсьціць фашыстам за свае пакуты і пакуты сваіх таварышоў. Ён узяў рэвальвэр і застрэліў двух фашыстаў, якія зьдзекваліся з яго і з другіх рабочых. На судзе Рыкардо трымаў сябе як сапраўдны сьвядомы рэвалюцыянэр.

— Вы камуніст?—пытаецца старшыня суда.

— Камуніст.

— У вашым доме знойдзены партрэт Леніна і забароненая рэвалюцыйная літаратура.

— Так.

Яго жонка такая-ж адважная як і ён. Яна сказала мужу: „Ты зрабіў правільна".

Дзеці працоўных усіх краін—нашы таварышы.

Наш абавязак—дапамагчы дзецям капіталістычных краін, змагаром за вызваленьне. Узмацнім працу ячэек МОПР'у.

Пралетарскія дзеці ўсіх краін і нацый, мы вольныя дзеці Савецкага Саюзу—з вамі!

ЗАТРЫМАЦЬ РУКУ ЗАБОЙЦАЎ-КАТАЎ!

У штаце Алабама (Амэрыка) буржуазны суд прысудзіў да кары сьмерцю на электрычным крэсьле 8 бязьвінных маладых рабочых—нэграў. Сярод іх адзін мае толькі 14 год.

Гэтым дзікім прысудам буржуазія хоча запалохаць рабочых-нэграў разьбіць адзіны фронт усіх рабочых—і белых, чорных, і жоўтых.

Забойства бязьвінных нэграў-рабочых прызначана на 13 мая.

Працоўныя ўсіх краін узьняліся на абарону сваіх братоў па клясе.

На ўсім сьвеце гучыць магутны пратэст супроць гэтага агіднага прысуду.

— Не дапусьціць забойства бязьвінных рабочых-нэграў!

— Затрымаць руку забойцаў-катаў! Такія патрабаваньні працоўных.

Мы, дзеці, павінны ўсе, як адзін, далучыцца да магутнага пратэсту працоўных. У адказ на гэтае забойства—узмацнім сувязь з дзецьмі рабочых буржуазных краін, дапаможам ім у змаганьні за волю, за Савецкую ўладу.

Прысуд пана настаўніка

Апавяд. АРЦЁМЕНКАВАЙ
Малюнкі ПАЎЛОЎСКАГА

Генрых расплюшчыў вочы. На дварэ ўжо сьвітала.

— Няўжо праспаў?—трывожна ўскочыў ён з ложка.—Не, яшчэ толькі 5 гадзіна. Пасьпею!

Ён скора адзеўся, узяў школьную торбачку, укінуў туды акрайчык хлеба і, зірнуўшы на сонную хворую матку і на маленькую Эльзу, скоранька выбег з хаты.

Ісьці яму трэба было далёка. Яны жылі аж на акраіне гораду, а газэтная ўстанова зьмяшчалася на аднэй з цэнтральных вуліц. Генрых ішоў так скора як толькі мог. Сягоньня ён усё-ж праспаў, а каля газэтнай установы ўжо, мабыць вялікая чарга.

Хіба ў Бэрліне мала такіх дзяцей як Генрых, што з 6—7 год вымушаны зарабляць сабе і бацьком на хлеб?

Хоць і нямнога зарабляе Генрых, але ўсё-ж хворая маці і Эльза не паміраюць з голаду.

Праўда, цяжка прыходзіцца Генрыху зарабляць гэты хлеб. Ён павінен уставаць зранку ў 4—5 гадзін і бегчы па газэты. Атрымаўшы газэты, ён зноў бяжыць па горадзе, каб да школы распрадаць хоць палавіну, бо пан Кашнар, школьны настаўнік

не дазваляе прыносіць газэты ў школу. Прыходзілася хаваць іх у школьным дварэ.

А пасьля школы Генрых прадаваў астатнія газэты і бег ужо ў другую газэтную ўстанову, каб узяць вячэрніх газэт. Распрадаўшы і гэтыя газэты, Генрых, змораны, змучаны, прыходзіў дахаты, і, як забіты, кідаўся на ложак.

Сёньня, як і заўсёды, Генрых распрадаў частку газэт, а іншыя схаваў у торбачку і прышоў у школу.

Сэрца яго трывожна сьціскалася.

— Што, калі настаўнік запытае ў мяне верш? Я-ж ня ведаю ніводнага радка.

Учора Генрых так змарыўся, што, разгарнуўшы кніжку, нічога ня мог прачытаць.

І недарэмна трывожыўся Генрых. Яго выклікаў настаўнік.

Першы расказаў верш Отто, чысьценькі, рыжаваты хлапчук. Настаўнік быў задаволены.

— Маладзец!—пахваліў ён.—Сядай!

А потым погляд яго трапіў на худога, бедна адзетага Генрыха. Настаўнік нездаволена зморшчыў бровы.

„І навошта такім старцам дазваляюць вучыцца? Усёроўна толку з яго ня будзе“, думаў ён.

— Генрых Штэйер!

Генрых задрыжаў, устаў і, хістаючыся, падышоў да настаўніка.

— Адказвай!

Але што мог адказваць Генрых, калі ён нічога ня ведаў?

Настаўнік з пагардай усьміхнуўся.

— Ня ведаеш? Чаго-ж ты, галадранец, у школу ходзіш? Ты толькі і ведаеш бегаць па вуліцах.

Генрых спачатку пабялеў, потым пачырванеў.

Што ён мог адказаць пану настаўніку?

— Каб прымусіць цябе вучыцца,—казаў настаўнік далей,— ты два тыдні будзеш па тры гадзіны рыхтавацца ў школе пасьля заняткаў. За гэты час ты вывучыш заданьні.

Генрых яшчэ больш зьбялеў.

— Я не магу...—ледзь чутна прашаптаў ён.

— Што ты ня можаш?—зарагатаў настаўнік.—А ты паспрабуй. Я-ж хачу, каб з цябе рос ня гультай, а працавіты хлопец.

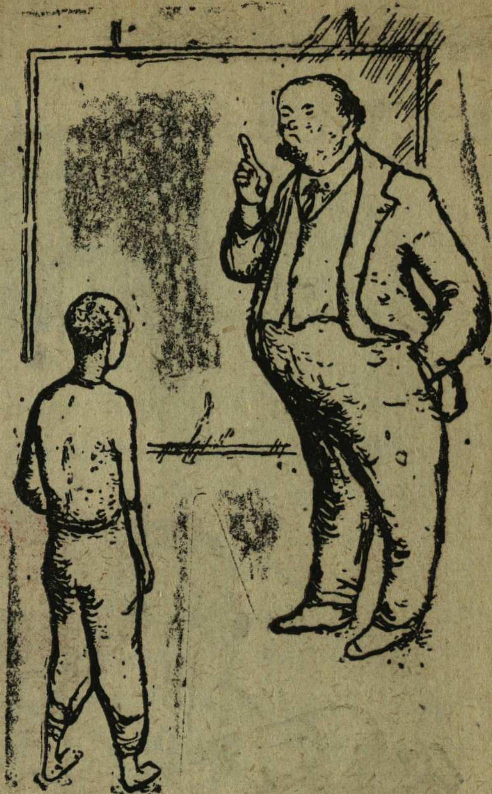
— Я не магу. Дома маці хворая... — яшчэ раз, плачучы, прашаптаў Генрых.

Настаўнік зноў зарагатаў.

— У вас ва ўсіх заўсёды так: ці маці, ці бацька хворы! Вы гультаі, галадранцы і брахуны!

Генрых, нічога ня бачачы перад сабой, сеў на парту. Гэта-ж у яго ляжаць нераспрададзеныя газэты, за

іх заплачаны ўсе грошы, якія мела сям'я. Увечары іх ужо ніхто ня купіць... А ў Генрыха ня будзе грошай, каб купіць новыя газэты.

Але хоць-бы і былі грошы, усёроўна ён прымушаны сядзець у школе, а дома ляжаць будзе галодная, хворая маці і плакаць будзе малая Эльза.

І Генрых сядзеў, нічога ня чуючы, што рабілася ў клясе.

Сёньня настаўнік засудзіў Генрыха, яго матку, малую Эльзу на голад, на сьмерць.

ДЗЕЦІ ПРАЦОЎНЫХ УСЯГО СЬВЕТУ—НАШЫ ТАВАРЫШЫ.

БУДЗЕМ ДАПАМАГАЦЬ ГАЛОДНЫМ ДЗЕЦЯМ ЗАМЕЖНЫХ КРАІН.

ПОЎНАСЬЦЮ ЗЬБЯРЭМ ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬНЫЯ ПЯТАЧКІ НА КАРЫСЬЦЬ ГАЛОДНЫХ ДЗЯЦЕЙ.

ПАДРЫХТОЎКА
ДА СЯЎБЫ

Мал. мастака
ПАЎЛОЎСКАГА

ЖАЛЕЗНАЯ

КВАКТУХА

Але і сярдзітая стала рабушка. Сядзіць у кошыку, нікога да сябе не падпускае. Калі хто падыходзіць, дык яна натапырыць пер'е, разьзявіць дзюбу—кр-р-ры—нібы праглынуць хоча. Дзеці дзіцячага саду даглядалі яе брыгадамі.

Даглядаць квактуху лёгка было. Кіраўніца гаварыла:

— Калі рабушка выседжвае куранят, дык ня трэба турбаваць яе, ня трэба дражніць яе. Трэба толькі пакарміць, напаіць адзін раз у два ці тры дні.

Аднойчы, дзеці пачулі піск. Паглядзелі, а там маленькія, пухленькія, жоўценькія куранятні. Дзеці пачалі падлічваць: аж пятнаццаць куранятак. Вось дык малайчына, рабушка!

Калі прышоў Сяргейка першы раз у дзіцячы сад, дзеці былі рады яму. Перш за ўсё яны павялі паказваць рабушку. Дзеці хваліліся.

— Адна рабушка, а вывела пятнаццаць куранят!

Сяргейка ня зьдзівіўся гэтаму.

— Ды што тут дзіўнага?—сказаў ён.

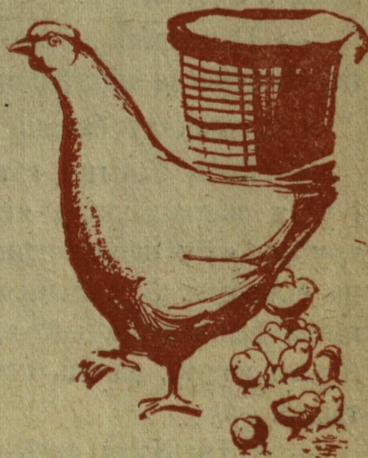
„Чаму не падабаецца яму рабушка з куранятамі?" думалі дзеці.

Як вышлі на прагулку, дык Сяргейка і кажа:

— От-жа нашлі дзіва—квактуху! Я жалезную квактуху бачыў.

Задумаліся дзеці: няўжо можа быць з жалеза рабушка?

Назаўтра вясёлы прышоў Сяргейка з бацькам у сад.

— Вось татка мой працуе там, дзе жалезная квактуха, і ўсё раскажа пра яе.

Паглядзеў Сяргейкаў бацька на дзяцей і кажа:

— Доўга пра гэта гаварыць трэба, а лепей заўтра мы паедзем туды і вы самі ўсё ўбачыце.

Пашоў Сяргейкаў бацька на працу, а дзеці кажуць:

— Падмануў ты нас, Сяргейка...

Назаўтра нешта загрукацела пад вакном саду. Кінуліся дзеці да вакна. Бачаць грузавік, а з яго вылез і ідзе ў сад Сяргейкаў бацька.

Праз хвіліну па ўсіх пакоях чуліся дзіцячыя галасы:

— Едзем глядзець жалезную квактуху!

Весела было ехаць полем. Дзеці не маглі дачакацца, каб хутчэй даехаць. Хутка перад імі вырасьлі з-за горкі доўгія, нявысокія будынкі з вокнамі. Гэта і быў птушыны рассаднік.

— Дык вось дзе жыве квактуха!—закрычалі дзеці, злазячы з аўтамабіля.

— Пачакайце, дзеці, не бяжэце адны. Пачнем спачатку,—перасьцерагла кіраўнічка.

І Сяргейкаў бацька пачаў растлумачваць:

— Вось бачыце гэтыя скрыні? Яны высоўваюцца сюды і ў іх накладаюцца яечкі. Пасярэдзіне скрыняў праходзяць трубы, якія награваюцца электрычнасьцю і разносяць цяпло па скрынях. У скрынях павінна быць пэўнае цяпло. Не павінна быць суха, каб ня высахлі яечкі. Гэтыя трубы, напоўненыя вадой, даюць вільготнае цяпло. Яечкі тут ляжаць тры тыдні.

— А квактуха дзе?—перапынілі дзеці.

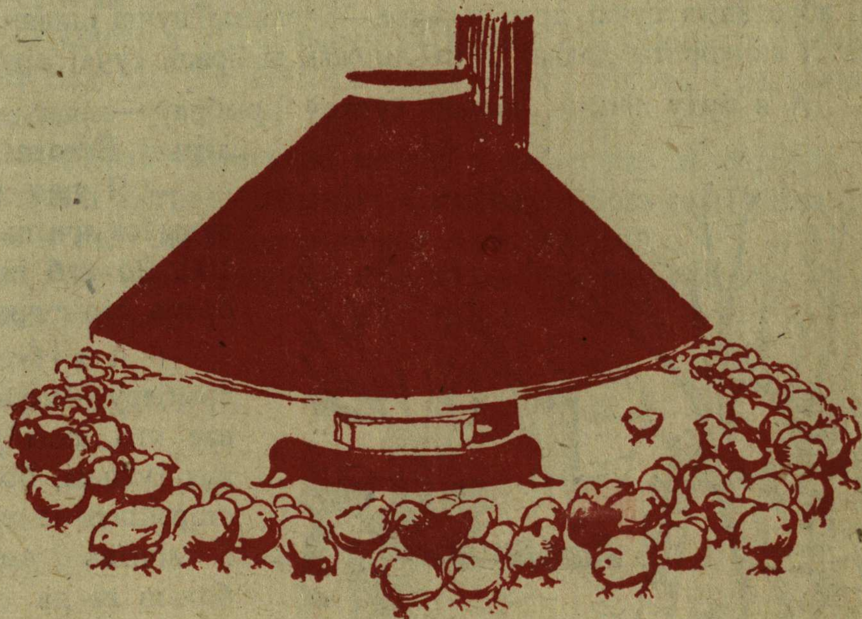
— Гэта і ёсьць наша квактуха. Інкубатарам яна называецца. Ваша рабушка выседзела пятнаццаць куранят адзін раз за год, а ў нас праз кожныя тры тыдні выходзіць 30 а то і 35 тысяч куранят.

Гэлька аж падскочыла ад такой навіны. Ну і квактуха! Куды там нашай рабушцы да яе! А Сяргейкаў бацька апавядаў далей:

— Пасьля, як выйдуць кураняткі, яны знаходзяцца ў брудэргаўзе. Куранятакм трэба цяпло. Вось гэтыя цынкавыя крыльлі—брудэры, што награваюцца электрычнасьцю, грэюць куранятак. Яны тут тысячамі грэюцца, як пад крыльлямі рабушкі. Падрастуць куранядкі, тады пераносім іх у агульны пакой, дзе іх даглядаюць.

Дзеці вельмі зацікавіліся жалезнай квактухай. Рабушка здавалася ім не такой ужо важнай у параўнаньні з інкубатарам.

І. Каганоўская.

Маленькія памоцнікі

Апавяданьне А. ЦІТАВАЙ
Малюнкі БУЛГАКАВА

Дні ўжо доўгія і сонейка ўзацішку вельмі добра прыграе. У школе ў гэты час дзеці вывучалі прыроду вясною. Гаварылі пра лес, пра сад.

Пасьля гутаркі настаўніца прапанавала:

— Цяпер, дзеці, пойдзем у калгасны сад. Там мы ўсё ўбачым, аб чым гутарылі.

— І дапаможам калгасу абчысьціць дрэвы ад моху, сабраць абрэзаныя сучкі дрэў у садзе,—парашылі вучні і піанэры. Нават і акцябраты дадалі: „І мы зможам зьбіраць сучкі дрэў".

— А я буду лічыць, колькі сучкоў прыбраў,—дадае маленькі Валодзя.

— Я ўжо навучыўся лічыць да 100. Во каб прыбраць сто сучкоў!

— А я і болей прыбяру,—перабівае яго акцябронак Волька, бо я старэйшая за цябе і лічыць умею больш як да ста.

Доўга не чакаючы, маленькія

памоцнікі калгасьнікаў перайшлі да працы. Закіпела работа. Сад напоўніўся сьмехам, песьнямі, вясёлым крыкам дзяцей.

Праз дзень увесь сад быў ачышчан.

— Вось як папрыгажэў сад,—аглядаючыся навакол,—кажа Волька.

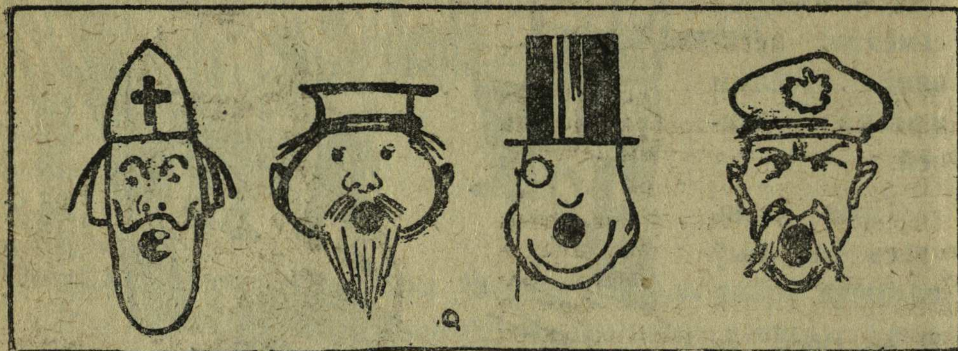
Больш за ўсіх быў здаволены маленькі Валодзя. Ды як-жа яму ня радавацца: ён прыбраў за гэты час трыста сучкоў (праўда, невялічкіх, але-ж і сам ён маленькі) і добра навучыўся лічыць да трохсот.

— Цяпер я хутка навучуся лічыць і да пяцісот,—з гонарам кажа Валодзя. Ён заўсёды вельмі любіў лічыць і разьвязваць задачкі.

— А нам калгасьнікі купяць у падарунак да першага мая барабан і сыгнал,—крыкнуў Сымонка.—Вось тады лёгка будзе ісьці ў нагу на Першамайскай дэманстрацыі!

— Раз, два, левай!—у адказ Сымонку дадаў Якуб.—Сьмела шагай наперад!

ПАВІННЫ ЎМЕЦЬ МЫ ЦЭЛІЦЦА, УМЕЦЬ СТРАЛЯЦЬ

Гульня гэта вельмі цікавая

Вазьмеце ліст фанэры мэтры на 2 шырыні і даўжыні, намалюйце твары нашых ворагаў: папа, кулака, буржуя, і ката Пілсудзкага (глядзі малюнак, толькі тут яны зьменшаны).

На месцы роту выражце круглыя дзіркі.

Дастаньце некалькі невялічкіх мячыкаў. Дзіркі роту зрабіце крыху большымі за мячык, каб ён мог вольна праскочыць ў гэтыя дзіркі.

І вось гатова ўсё, што патрэбна для гульні.

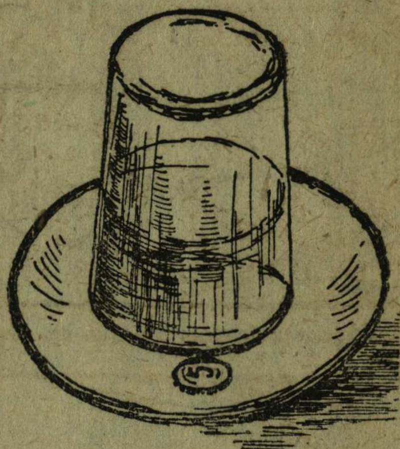
Кожны ўдзельнік гульні можа па два разы кідаць мячык у мішэнь. Выйграе той, хто больш разоў пападзе. Кожнае пападаньне залічваецца за два ачкі. Можна гуляць і групамі, тады падлічваецца, колькі ачкоў выбілі ўсе ўдзельнікі гэтай групы і якая з 2-х груп набярэ больш ачкоў.

Каб цікавей праходзіла гульня, можна зрабіць такую ўмову: няхай той, хто страляе ў якога-небудзь ворага, раскажа, што ён ведае аб ім. Калі раскажа правільна, дык мае права страляць два разы, калі не—адзін раз.

Ці правільны адказ, вызначыць павадыр.

ПАДУМАЙ

ЧАМУ ВАДА ПАДНЯЛАСЯ Ў ШКЛЯНКУ?

У сподку з вадой на дне ляжыць манэта. Паспрабуй дастаць яе з вады, не памачыўшы пальцаў.

Ці можна гэта зрабіць?

Паспрабуем. Манэту паложым ля краю сподка. Возьмем шклянку, возьмем кавалак паперы. Запалім паперу і, хутка ўкінуўшы яе ў шклянку, апусьцім шклянку ўверх дном на ваду. Хутка ў шклянцы зьбярэцца ўся вада, а манэта застанецца ляжаць на сухім дне сподка. Цяпер бяры манэту і пальцаў не памочыш.

А ЧАМУ ВАДА ПАДНЯЛАСЯ Ў ШКЛЯНКУ?

АДКАЗЫ НА ЗАГАДКІ з № 6

1. Каса.
2. Млынавыя каменьні.
3. Яблык.
4. Сьнег.
5. Сенажаць і копы сена.
6. Яблык.

Манаграма: *дом, бом, лом, сом.*

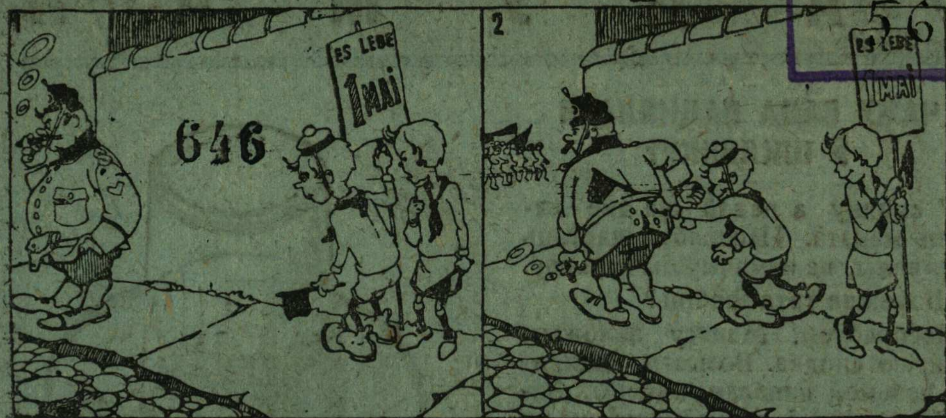
ЗЬМЕСТ

З гэтым нумарам рассылаецца дармовы дадатак—п'еска „З ЧЫРВОНЫМ СЬЦЯГАМ“ — А. Пальчэўскага.

ВЫДАВЕЦТВА ЦК ЛКСМБ „ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА“

Рэдактары: Л. РУСАКОВА, А. ЯКІМОВІЧ.

Цана асобн. № 18 к.

Падрыхтаваўся шуцман да свае крывавае работы ў дзень 1-га мая. Але...

„Што там такое залажылі гэтыя піанэры. Можа, бомбу?“. Выпусьціў шуцман рэвальвэр

Аж замарыўся, самлеў злосны тоўсты шуцман, пакуль дастаў сьцяжок з-за папругі. Перашкодзілі яму піанэры ў крывавай рабоце.

Друкарня імя Сталіна Зак. № 798. 4000 экз. Уп. Галоўлітбелу А—5